

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

02/2016

hlas.stankovce@gmail.com

Osobnosť

Každý z nás meno Lipský už určite počul, najmä v súvislosti s názvom našej základnej školy alebo parku. Kol'ki z nás však vedia aj čosi viac?

Pri tvorbe každého čísla novín, hľadáme nosnú tému, ktorá by ho nejako charakterizovala a zároveň odlišovala od vydání predošlých i budúcich. Tém na písanie je veľa, ale jedna nás zaujala natoľko, že sme sa rozhodli venovať jej viac pozornosti ako ostatným.

Je to pripomenutie výročí narodenia a smrti rodáka zo Sedličnej – vojaka a kartografa Jána Lipského.

V aktuálnom čísle vám prinášame informácie o živote tohto nespochybniteľne významného človeka. Ján Lipský sa v našej obci narodil aj zomrel. Práve tento rok v mesiacoch apríl a máj si pripomenieme okružle výročia týchto udalostí. Napriek tomu, že jeho meno nie je verejnosti na Slovensku až také známe ako napr. Hviezdoslav, Štefánik, Murgaš či ďalší, môžeme sa s jeho odkazom stretnúť v rôznych kútoch Európy. Jeho dielo presahovalo hranice vtedajšieho Rakúska – Uhorska, ktorého súčasťou bolo aj súčasné Slovensko. Jeho dielo dobre poznal aj francúzsky generál a politický vodca Napoleon Bonaparte.

Je nepochybne na mieste, aby sme my, Stankovčania, mali základné vedomosti o živote a diele nášho rodáka Jána Lipského, významného uhorského kartografa, autora prvej presnej a detailnej mapy Uhorska s názvom *Mappa generalis regni Hungariae*. Verím, že informácie, ktoré pripravili moji kolegovia na nasledovných stranách, pozdvihnú hrdosť na túto významnú slovenskú osobnosť a obohatia znalosti našich čitateľov.

Radovan Siva

JÁN LIPSKÝ - vojak, kartograf a náš rodák

Tohoročná jar sa v Trenčianskych Stankovciach bude niesť v znamení dvoch významných okružných výročí, ktoré obe spájajú jednu osobu – významného rodáka zo Sedličnej, vojaka a kartografa – Jána Lipského. 10. apríla si pripomenieme 250. výročie narodenia a 2. mája 190. výročie úmrtia tejto azda najvýznamnejšej osobnosti histórie našej obce. Význam jeho diela či odkazu hodnotili a budú hodnotiť rôzni odborníci a inštitúcie, pre nás je však podstatný fakt, že sa vždy hrdlo hlásil k svojej rodnej obci a to pridáva tejto osobnosti punc človeka, o ktorom by sme mali všetci vedieť aspoň základné fakty.

Keď sme sa dozvedeli, že Obec pripravuje k týmto dvom výročiam spomienku spojenú s výročím otvorenia budovy Základnej školy, ktorá sa hrdí prívlastkom s jeho menom a ktorá bude 16. až 17. septembra tohto roku, rozhodli sme sa napísať občanom Stankoviec zopár faktov z jeho života a o jeho najvýznamnejšom diele – mape Uhorska – *Mappa generalis regni Hungariae* v čase, keď dátumovo prináleží spomienka na jeho život a dielo.

Ján Lipský – človek, vojak, kartograf.

Narodil sa v prvom manželstve **Imricha Lipského** s Barborou, rod. Pettenyovou dňa 10. apríla. 1766 v Sedličnej. Hoci bol evanjelikom, pokrstili ho v rímsko - katolíckom kostole v Trenčianskej Turnej. Svedčí o tom záznam z cirkevnej matriky narodených (strana 674), kde je zapísaný pod menom **Joanes Lipsky**. Nie je ničím mimoriadnym, že sa deti nekatolíkov zapisovali do katolíckych matrik – bolo tomu až do vyhlásenia tolerančného patentu (1781).

Jeho predkovia prišli do Uhorska ako „pobelo-horskí“ exulanti z Nemeckého (dnes Havlíčkovho) Brodu. V prameňoch z roku 1642 sa spomína trenčiansky richtár **Daniel Lipský**. Roku 1649 ho Ferdinand III. povýšil do šľachtického stavu, čo odráža erb s vyobrazením kmeňa zlomenej (spilenej?) lipy s dvoma ratolesťami po stranách. Roku 1688 rodina Lipských vlastnila pôdu a nehnuteľnosti v Práznovciach pri Topoľčanoch, Sedličnej i Nozdrkovciach pri Trenčíne.

Ján Lipský sa však vždy považoval najmä za vojaka. Svedčí o tom aj jeho vlastnoručný životopis s názvom **Memoriale**, čiže Pamätný spis z 20. decembra 1825, kde sa vyjadril takto: „Volaniu vojny a jej skutočnej službe som predovšetkým zasvätil svoju existenciu“. O svojej záľube (kartografii) sa zmieňuje iba okrajovo, akoby mimochodom.

Po skončení stredoškolského štúdia odišiel na Vojenskú akadémiu Márie Terézie vo Viedenskom Novom Meste, kde sa po prvý krát stretol ako kadet so svojou veľkou záľubou – kartografiou. Zúčastnil sa práce vojenskej kartografickej komisie pod vedením plukovníka **Andreasa von Neu**. Pod jeho vedením vykonali tzv. prvé vojenské mapovanie monarchie. Plukovník von Neu bol pravdepodobne človekom, ktorý u Lipského naplno prebudil záujem o mapy, zememeračstvo a podporoval ho po odbornej stránke v jeho raste.

Lipský sa ako vojak aktívne zúčastnil rôznych vojenských ťažení v Chorvátsku, Vojvodine, Srbsku, pôsobil v Haliči, zúčastnil sa protifrancúzskej vojny a bol presunutý do Porýnia. Osobne sa zúčastnil ťaženia **maršála Laudona** do Chorvátska. Počas prestávok v štábnej či bojovej službe sa venoval zbieraniu materiálov pre svoje veľké kartografické dielo.

Počas protifrancúzskej vojny roku 1805 kapitán Lipský bojoval ako veliteľ „švadróny“ vo viacerých bitkách, okrem iného aj pri **Slavkove** 5. decembra 1805, kde – ako sa uvádza vo viacerých biografických lexikónoch – údajne utrpel zranenie.

Ján Lipský - vojak, kartograf a náš rodák

Cisár František povýšil Jána Lipského na plukovníka v 2. husárskom pluku, ktorému neskôr aj tri roky velil. Počas veľkého ťaženia Napoleona do Ruska, keď sa po jeho boku do vojny zapojil aj početný zbor habsburskej armády vedený maršalom Karlom Schwarzenbergom, bol Lipského pluk dislokovaný v Černovci a Tarnopole.

V roku 1813 plukovník Lipský, ktorý mal vtedy 47 rokov a odsľúžených 30 rokov, požiadal o penzionovanie. Uviedol síce zdravotné dôvody, ale pravdepodobne hlavnú úlohu pri jeho rozhodovaní zohrala jeho príslušnosť k slobodomurárom. Po čase sa presťahoval do rodnej **Sedličnej**. Tu ho roku 1818 zastihla správa o jeho oficiálnom a definitívnom preradení do výslužby.

Na dôchodku sa Lipský istý čas liečil vo viacerých kúpeľoch, až sa napokon vrátil k ešte žijúcemu otcovi do Práznoviec. Neskôr odchádza definitívne do rodnej Sedličnej, kde 2. mája 1826 zomiera, čím vymrel na Považí rod Lipských po meči. Ako slobodomurár sa nedal

pochovať na cirkevnom cintoríne, ale vo vlastnej záhrade medzi dvoma lipami. Svoju žiadosť, aby bol pochovaný cirkevne vyslovil testamente. Podľa neskoršieho dodatočného matričného zápisu sa dá usúdiť, že ho pochovával malostankovský **farár Adam Podhradský** a trenčiansky farár Samuel Doležal. Jeho hrob medzi dvoma lipami prikryli jednoduchou kamennou doskou so stručným nápisom.

Vzdelanca Jána Lipského môžeme jednoznačne považovať za Slováka. Jeho predkovia, pôvodne českí exulanti, splynuli s trenčianskym slovenským prostredím. Hlásili sa k nemu svojou činnosťou a vytvárali v ňom manželské zväzky. Slovenskosť Jána Lipského sa dá vycítiť zo zachovaného archívneho materiálu. Prevláda v ňom predovšetkým slovenský, latinský alebo nemecký jazykový prejav.

Ján Lipský sa neoženil. Viazalo ho však citové puto s istou jeho titelkou, o čom svedčí zachovaná nemecká korešpondencia z rokov 1812 – 1813. Aj vzhľadom k tomu, že nezanechal zákonitých dedičov, sa z jeho pozostalosti

Z histórie obce

zachovalo iba torzo. Mal veľkú knižnicu so zbierkou máp (na tejto časti majetku mu najviac záležalo), zbierku zbraní, porcelánu a iné. V testamente napísanom 30.1.1826 všetko svoje imanie odkázal neteriam – K. Lehotskej a J. Machulovej. Dedičky sa však začali o dedičstvo súdiť; tri desaťročia trvajúce spory a platenie súdnych trov ho napokon takmer celé pohltilo. V druhej polovici 19. storočia prešiel zvyšok majetku po Lipskom na deti po gelnickom lekárnikovi **Michalovi Seldenreichovi**. Od roku 1867 sú jeho vlastními Seldenreichove sirotky, ktoré si medzičasom zmenili priezvisko na **Zsolnay**. Posledná príslušníčka tohto rodu A. Zsolnayová, vydatá za statkára Hofmana a jej dcéra Zuzana, vydatá Maxonová, boli poslednými dedičmi zvyškov Lipského knižnice pred jej odovzdaním do Trenčianskeho múzea. Malá časť pozostalosti je pravdepodobne uložená v Národnom múzeu v Budapešti.

Spracovali Štefan Šmatlák a Dušan Pevný

Patrí medzi najmladších poslancov v tomto volebnom období, no aktivitou, ktorou sa prezentuje sa vyrovná skúsenejším kolegom. Rozsah jeho záujmov a názorov je široký a s ničím si nezádá so staršími kolegami.

Hovoríme o **Martinovi Porubanovi**, poslancovi obce, ktorý s mladíckou energiou vykresľuje svoje vyjadrenia či stanoviská, no k veľa veciam v obci má jasne vyhranený názor. Položili sme mu otázky v súvislosti s jeho pôsobením v poslaneckom zbore:

1. Aký máš s určitým odstupom času od zvolenia za poslanca názor na vývoj v obci? Ako sa splnili tvoje očakávania v poslaneckej pozícii a mal si vôbec nejaké?

Na začiatok by som rád konštatoval, že nové vedenie obce na čele so starostom, preberalo obec vo veľmi dobrom finančnom stave. Samozrejme, že môj pohľad sa na veľa vecí zmenil od vstupu do obecného zastupiteľstva. V mojej práci som sa naučil pracovať s cieľmi, nie s očakávaniami. Moje vízie a s nimi spojené ciele, ktoré boli a stále sú reálne, boli jasne spísané pred voľbami a pomaly sa naplňujú.

2. Si veľkým propagátorom komunikácie na sociálnych sieťach. Myslíš, že mladí ľudia, ale aj ostatní, vnímajú cez tieto možnosti život v obci? Dá sa aj u nás cez elektronické médiá ovplyvniť verejný život?

Obecné zastupiteľstvo sa konajú v pracovný deň o 16:30. Veľa ľudí z pracovných, ale aj z rodinných dôvodov nemá možnosť sa zúčastniť na rokovaní. Veľa ľudí je zaneprázdnených a potrebujú čerstvé informácie „po ruke“. Sociálne siete sú súčasťou 21. storočia a je otázkou času, kedy aj v našej obci prejdeme na zaznamenávanie

rokovania obecného zastupiteľstva či vo forme „audia“, ale aj videa a dokonca aj na „streamovanie“ (naživo) cez internet. Aj keď sme malá obec, komunikácia cez internet je bežná a takýmto spôsobom komunikujem s viacerými občanmi, dokonca aj s občanmi, ktorí síce majú trvalý pobyt v našej obci, ale žijú v iných mestách a aj v zahraničí.

3. Nemáš občas pocit, že niekedy prílišná diskusia na sociálnych sieťach, ktorá nenesie pravú zodpovednosť za veci verejné, môže veci skôr ublížiť, či naopak pomôcť?

Problémy pri diskusiách sú hlavne pri anonymných diskusných fórach. Tam sa vyskytujú nenávisťné príspevky a aj urážlivé. Pri sociálnych sieťach tento problém odpadá, lebo profil každého diskutujúceho je verejný a každý si je za svoje príspevky zodpovedný sám. Dokonca aj personálne agentúry, ako aj samotní zamestnávateľia dnes sledujú profily uchádzačov o zamestnanie. Ako som spomínal v predchádzajúcej odpovedi, ľudom sa nie vždy dá prísť na rokovanie obecného zastupiteľstva. Diskusia na sociálnej sieti potom prinesie pluralitu názorov, diskusiu a keďže sú príspevky obmedzené na dĺžku, tak musia byť aj stručné a výstižné. Vždy som privítal akýkoľvek názor, myšlienku ale aj pohľad na veci verejné, ale taktiež aj na kritiku, či už v osobnej komunikácii alebo aj na sociálnych sieťach. Myslím, že verejná diskusia na sociálnych sieťach môže iba prispieť pri rozhodovaní v obci aj zástupcovia občanov majú spätnú väzbu od občanov.

Otázky poslancovi

4. Napĺňa ťa pocit byť spoluzodpovedným za chod našej obce vo všetkých sférach jej života?

Každým dňom, každým uznesením obecného zastupiteľstva, každým zdvihnutím ruky pri hlasovaní si uvedomujem zodpovednosť akú mám a to, že každé rozhodnutie ovplyvňuje životy obyvateľov. Mnohé rozhodnutia nie sú jednoduché a trvá veľa dní, kým si premyslím, ako hlasovať, ako pripomienkovať, atď. Ale o týchto pocitoch, ako ich nazývate, som si bol vedomý, ale šanca a chuť posúvať obec a robiť pre obec je väčšia a silnejšia ako nejaké pocity. Mojou motiváciou je jasná vízia, kde a ako vidím obec na konci volebného obdobia.

Spracoval Dušan Pevný

Cesty nie sú zarúbané

Horúca téma

Pri pohľade na niektoré cesty a chodníky v našej obci mi príde vždy na myseľ pesnička „...cesta je zarúbaná, furmani po nej idú...“. Pesnička za to nemôže, no stav niektorých povrchov je hrozný. A asi by aj tí „furmani“ idúc po nich reptali... To však nie je všetko, ešte aj tam, kde sa pred nedávnym povrchy obnovili, sú rôzne opravy, rozkopávky či poruchy sietí pod nimi ukrytých.

V tomto článku však nebudem hľadať pôvodcov, vinníkov, dôvody, prečo sú naše cesty v zlom stave. Chcem v ňom povedať, čo z môjho pohľadu je nutné urobiť, aby sa stav zmenil.

Obec **Trenčianske Stankovce**, ak si odmyslíme štátne cesty, má vo svojom majetku či portfóliu niekoľko kilometrov miestnych komunikácií. Z tých, čo máme, som napočítal, že viac ako **4,5 km** potrebuje akútne opravu, výmenu, rekonštrukciu povrchu. Ak by som rátal iba jednosmerný presun chodcov, tak aj minimálne rovnaký počet kilometrov poškodených či nedokončených chodníkov.

Koľko prostriedkov nás môže stáť investícia, ak by sme ako obec pristúpili k oprave všetkých povrchov? Ak zoberieme štatistické čísla, tak pri komunikáciách by sa jednalo o cca **2,5 milióna Eur** (cca 80 až 90 Eur/m²) a ďalších minimálne **0,5 milióna Eur** do opravy chodníkov. To nehovorím o tom, že v prípade vyprojektovaných úsekov, križovatiek a dopravných značení, prípadne vynútených úprav, by sa cena vyšplhala do oveľa väčších výšok. Samozrejme, môžeme riešiť v súčasnej dobe populárne zjednodušené opravy v nižšom náklade na meter štvorcový konštrukcie. Všetko záleží na tom, koľko sme schopní investovať do opráv.

Nechcem naháňať obavy, to je však fakt. No kde na to vziať peniaze? Štát dotácie na toto nedáva, nemá o to záujem. V rámci ministerského a eurofondového projektu dobudovania kanalizácie v obci sa na opravy ciest myslelo len v rozhraní opravy rýh po výkopoch. To sme ani nemohli ovplyvniť. Obec je tak veľká, že nespĺňa podmienku čerpania eurofondových peňazí na opravy infraštruktúry a ciest, lebo máme viac ako 1.000 obyvateľov. Čo s tým teda?

Obec vygeneruje ročne zo svojich príjmov **300 až 400 tisíc Eur**, ktoré môže postupne posúvať do kapitálových výdavkov na investície (opakujem môže...). Koľko času však potrvá oprava, ak to budeme robiť z našich vlastných zdrojov? Päť, šesť, sedem či viac rokov? A čo investície do iných projektov v obci? Čo potom?

Na rok 2016 je schválených v rozpočte obce **307 tisíc Eur na opravu ciest a chodníkov**. Robila sa a robí cesta vo Veľkých Stankovciach ku požiarnej zbrojnici, pripravená bude pre tento rok oprava cesty v Malých Stankovciach ku kostolu a oprava cesty v úspornom režime za potokom v Rozvadzoch (tam vlastne ani nikdy plnohodnotná nebola, no sú to tiež občania našej obce, zaslúžia si lepšiu...).

A my všetci, čo tu bývame, spávame, prechádzame, sme netrpezliví, chceli by sme mať všetko hneď... Starosta a poslanci prijali rozhodnutie v maximálne možnej výške sumy, ktorú rozpočet dovoľuje uvoľniť v tomto roku na opravy komunikácií. No čo ostatní občania v Sedličnej, v Malých Stankovciach, vo Veľkých Stankovciach aj Rozvadzoch? Budú naozaj zatiaľ

chodiť ako tí „furmani“? So strachom o zdravie a strachom o majetok pri svojich autách, motocykloch, bicykloch, detských kočíkoch či iných zariadeniach.

Teda aby sme sa niekam pohli, musíme mať:

- dokončenú pasportizáciu všetkých ciest a chodníkov v obci (vyriešené aj vlastnícke vzťahy)
- zhotovené projekty na jednotlivé úseky ciest
- odsúhlasené dopravné značenie
- všetky príslušné povolenia
- víťazov výberových konaní na zhotoviteľa
- a najmä peniaze!

Keď to sám po sebe čítam, to je na roky. Už len legislatívne veci v zmysle príslušných zákonov... No aspoň sme začali, do výšky čo rozpočet dovoľí. A náš starosta v tomto konaní a rieši veci tak, ako sa dohodlo v plánoch pre najbližšie roky.

No chceme ísť aj do **nových projektov** – treba dať do poriadku škôlku, zrekonštruovať spoločenský dom, požiarnu zbrojnicu, dom smútku, rozširovať cintorín, a ďalšie, a ďalšie.

Mne z toho všetkého vychádza jediné. A povedal som to nejdennýkrát aj verejne - jednou z možností, osobne si myslím jedinou, ak nechceme čakať roky, je zobrať dlhodobý úver, ktorý je dnes dostupný za rozumné a nízke úrokové sadzby. Máme na to všetky predpoklady. Niekoľko rokov vykazovanú dobrú finančnú silu obce, veľkosť a počet daňových poplatníkov, veľkosť majetku obce. Obec je schopná z príjmov v daňovej oblasti a prísunu podielových daní od štátu splácať takto pre život prepočetnú vec. A tou cestou a chodníkmi rozhodne sú!

Nemôžeme ďalej myslieť na dlhodobé plány s budovaním nových komunikácií a inžinierskych sietí pre realizáciu stavebných obvodov pre rodinné domy, lebo proste na to nemáme vlastné zdroje. To prenechajme iným, ktorí sa zhostia tejto úlohy profesionálne zdatnejšie a najmä s vlastným kapitálom na vybudovanie potrebných inžinierskych sietí a komunikácií.

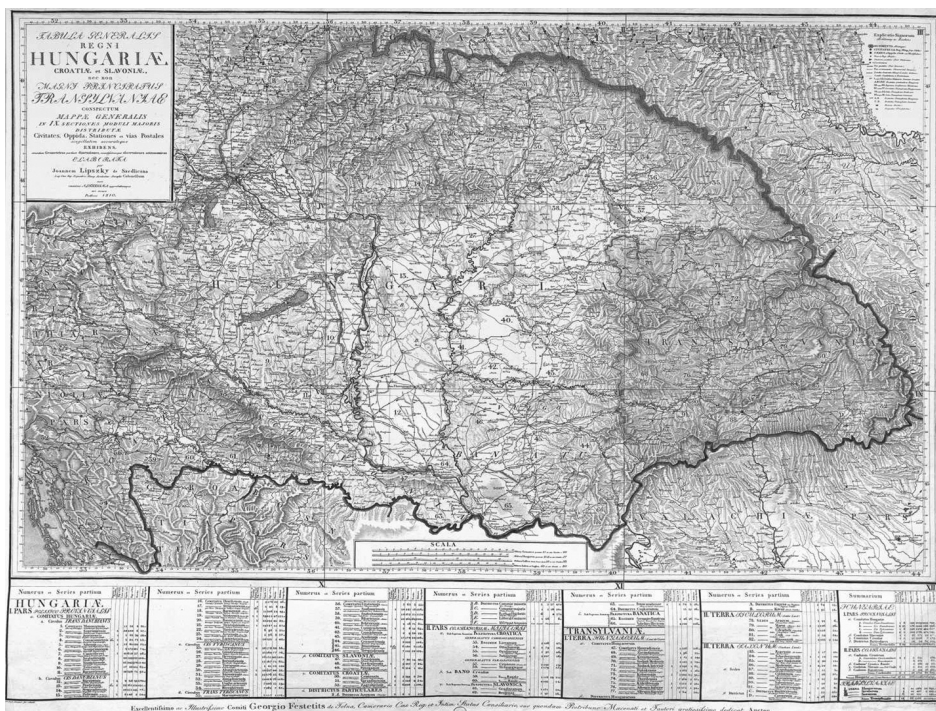
Sústredíme sa na to, čo máme, investujeme do opravy toho, čo máme pod nohami, kade chodíme. A verte, pohľad na obec, v ktorej bývame, bude hneď iný. Viem, chce to trpezlivosť, no s rozhodnými závermi. Podporme ich.

Dušan Pevný

Ján Lipský - prvá moderná mapa Uhorska

Z histórie obce

Bádatelia zaoberajúci sa životom a dielom Jána Lipského nepoznajú presný začiatok prác na mape Uhorska. Medzníkom sa zdá byť rok 1795, pričom treba poznamenať, že prvé kroky k jej koncipovaniu podnikol o niečo skôr.

Počas pôsobenia vo **Vécseyho** husárskom pluku v rokoch 1794 až 1804 využíval Lipský takmer všetok svoj voľný čas na to, aby zhotovil úplnú mapu Uhorska. K jej koncipovaniu bolo potrebné získať vhodné podklady, čo nebolo jednoduché. Hoci bol dôstojníkom, na mape pracoval ako fyzická osoba. Je iba samozrejmé, že v dôsledku tejto skutočnosti nemal prístup ku všetkým potrebným dátam. Napriek tomu našiel dostatok vplyvných osobností, ktoré mu podali pomocnú ruku – vydanie mapy Uhorska sa stalo verejnou záležitosťou. Určitým negatívom pre Lipského bola skutočnosť, že sa musel zaobísť bez vlastných výsledkov vojenského mapovania.

Roku 1797 bol Lipský na priamy rozkaz **arcikniežaťa Karola** prevelený do Pešti na dobu potrebnú až do ukončenia prác na jeho mape. V prvej fáze tu Lipský kompletizuje nadobudnutý materiál, dopĺňa ho o kartografické výstupy zo zbierkových fondov Uhorskej komory a Kráľovskej miestodržiteľskej rady. V poslednej z daných inštitúcií taktiež získal veľkú mapu Uhorska (autor A. von Neu) zhotovenú podľa výsledkov 1. vojenského mapovania. Táto mapa mala značný prínos pre Lipským uvažované dielo aj vzhľadom na to, že znázorňovala dovtedy nemapované oblasti Uhorského kráľovstva.

Ján Lipský zozbieral takmer tisíc podrobných náčrtkov a máp neraz problematického charakteru. Typickou bola nejednotnosť mierky, spôsob zobrazovania a mapovania v nadväznosti na otáznu spoľahlivosť prezentovaných podkladov.

Všetky vyššie uvedené nedostatky musel korigovať. Nakoniec mu ostalo vari to najťažšie - skĺbiť roztrúsené detaily do jednej mapy a na to potreboval sieť pevných bodov.

Ešte predtým však Lipský zostavil náčrty jednotlivých stolíc Uhorska a stoliční zememerači sa okamžite pustili do práce. Toto obdobie využil na spracovanie matematickej stránky svojho diela. Jeho inšpirátorom a poradcom pri tvorbe mapy Uhorska bol matematik, zakladateľ a riaditeľ hvezdárne v Gothe v Nemecku, bratislavský rodák **F. X. Freiherr von Zach** (1754 – 1832). Odporučil Lipskému použitie dnes už nepoužívanej, ale vtedy aktuálnej mapovej projekcie Angličana P. Murdocha. Je to kužeľová projekcia; priemetová kužeľová plocha pretína zemeguľu dvomi rovnobežkami. Je „rovnakodĺžková“, pričom verne zobrazuje poludníky i obe prienikové rovnobežky.

Lipského mapa Uhorska je prvou mapou tejto krajiny, pri ktorej poznáme projekciu (t.j. zobrazenie). Prienikovými rovnobežkami sa stali 40° a 50° severnej šírky, stredná mala hodnotu 47°. Základným (stredným) poludníkom sa stal meridián ostrova Ferro (Hiero) 30° 10' východnej dĺžky situovaný západne od Greenwicha. V tomto období už bola známa metóda triangulácie, ale Lipský nemal možnosť využiť jej prednosti. Bola veľmi nákladná a existujúca trigonometrická sieť nepokrývala celú plochu Uhorska. Rozhodol sa preto pre astronomické určovanie geografických súradníc vybraných miest.

Lipský vedel, že k vypracovaniu mapy bude potrebovať hustú sieť bodov s presne stanovenou polohou, na čo mu vyššie uvedené údaje nestačili. Preto požiadal o pomoc popredných astronómov, ktorí jeho požiadavke nevyhoveli. Pomohol mu **palatín Jozef**, na intervenciu ktorého bola vypravená astronomická expedícia. Financoval ju štát a jej úlohou bolo určenie presnej polohy konkrétnych bodov astronomickými meraniami. Najviac potreboval Lipský určiť body na obvode zobrazovaného územia.

Astronomických operácií pre potreby Lipského práce sa nepriamo zúčastnil i **J. U. Seetzen** (1767 – 1811), ktorý v službách ruskej cárskej komory realizoval pozorovania aj v strednej Európe. Z jeho výsledkov potom vypočítali polohopis niektorých bodov F. X. von Zach a J. Pasquich.

Po skončení výpočtov a zhotovení kostry mapy, prišiel rad na zakresľovanie detailov podľa pripomienkovaných stoličných náčrtov. Tento krok predstavoval poslednú fázu prác na mape.

Oproti iným kartografickým dielam prednosť jeho mapy spočívala nielen v bohatom topografickom obsahu, ale hlavne v jej presnosti. Napriek týmto pozitívam sa Ján Lipský musel postarať aj o vlastné vydanie predmetnej mapy. Prvé štyri listy **Mappa generalis regni Hungariae** boli dokončené na jar 1803 a prostredníctvom Kráľovskej miestodržiteľskej rady ich predložil panovníkovi so žiadosťou o udelenie koncesie. Po vyjadrení Hlavnej vojenskej rady povolenie vydala Kráľovská kancelária.

O serióznosti a odborných kvalitách autora svedčí aj zachovanie periodicity vydávania ďalších listov v štvormesačných intervaloch. Posledný z dvanástich listov (vlastnú mapu tvorí deväť listov) však dokončili až roku 1808 (po vyliečení zo zranenia v bitke u Slavkova). Okrem mapy v mierke 1 : 469 472 vydal Lipský aj register pod názvom **Repertorium**.

Veľký odborný i komerčný úspech mapy s rozmermi 208 x 158 cm sa prejavil viacerými spôsobmi; jedno z hodnotení pochádza od generála **Armanda**, markíza **de Caulaincourta**, vojvodu z Vicenzy, Napoleonovho vrchného štolbu: „...jeho Veličenstvo mapu s obľubou využíva...“

Materiály použité v článkoch čerpali členovia redakčnej rady novín HLAS z Vojenského historického ústavu, od autorov rôznych odborných štúdií na tému Jána Lipského a jeho diela – V. Segeša, Ľ. Prikyra, M. Šišmiša a ďalších.

Spracovali Štefan Šmatlák a Dušan Pevný

Sú tu tiež

Naši susedia

Zdravý človek tieto veci väčšinou nerieši, dokonca ho ani nezaujímajú. Zmena môže nastať, ak sa nás takáto vec bezprostredne dotkne, či už v rodine alebo vo svojom okolí alebo na vlastnej koži. Aj zdravý človek sa musí riadne oháňať, ak si chce zabezpečiť dôstojný život. Ako to však zvládajú zdravotne ťažko postihnutí a tí, čo sa o nich starajú? Nedávno som v našej obci spoznal skvelú ženu.

Pani **Anna Martišková** sa stará o svoju dcérku Sylviu (30 r.) s diagnózou DMO – detská mozgová obrna, čo znamená, že je odkázaná na 24 hodinovú opateru, ktorú jej poskytuje práve matka. Keďže žijú v Stankovciach, zaujíma ma ako spoločne zvládajú život v našej obci, čo ich trápi, čo by sa mohlo zlepšiť, čo je v poriadku ale aj to, ako sa k nim správa štát.

Pani Martišková, tak ako to vlastne je?

„Život s postihnutým človekom a starostlivosť o neho je naozaj veľmi zložitá a ťažká. Je to najviac zatracovaná práca, ale málokto ju dokáže vykonávať. Zvlášť v našom štáte je to ťažké, pretože postihnutí sú stále odsúvaní na okraj spoločnosti a žiadna vláda nechce riešiť ich požiadavky. Jednou z nich sú nízke opatrovateľské príspevky. Napr. môj opatrovateľský príspevok za 24 - hod. prácu je 136,- Eur mesačne. Chcem podotknúť, že moja dcéra sa narodila ako zdravé dieťa, ale lekár pri jej narodení urobil chybu, vďaka ktorej je dnes zdravotne ťažko postihnutá.

Ale máme v mnohom aj šťastie, že žijeme v takej obci ako sú Trenčianske Stankovce. V obci, ktorá má dobre vybudovanú infraštruktúru,

aj občiansku vybavenosť a je blízko mesta Trenčín. Pre nás sú dôležité aj iné veci, ktoré si zdraví ľudia ani neuvedomujú, a to sú bariéry. Ale aj to je v našej obci dosť dobre vyriešené. Bezbariérový vstup do kultúrneho domu, do kostola, k obvodnej lekáreke, do potravín Coop v Sedličnej nám veľmi uľahčujú život. Čo ma veľmi teší je aj to, že v dnešnej dobe už postihnutý človek nie je tabu, a tak aj my sme radi, keď pri prechádzke alebo pri návšteve kultúrnych podujatí sa nestretáme s údivom, ale iba s milými a usmievavými ľuďmi, ktorí sa s nami radi porozprávajú.

Ale je aj pár vecí, ktoré by som vytkla. Napríklad nerovnosti a jamy na chodníkoch, ktoré denne využívame, sú veľký problém. Ďalej sú to veci, ktoré by privítali aj tí, ktorým člen rodiny ochorel a zostal na vozíku, alebo je pripútaný na lôžko a rodina potrebuje pomoc a to je opatrovateľská služba v obci. Bola zrušená približne pred desiatimi rokmi, mohla by sa znova obnoviť, lebo je veľmi potrebná. Ale aj to, ako je to v niektorých obciach, by sme privítali oslobodenie od niektorých poplatkov pre ZTP (napr. za smeti a pod.). Som presvedčená aj o tom, že v tak veľkej obci ako je naša chýbajú nájomné byty a pár sociálnych bytov pre také prípady, keď sa zrazu rodina ocitne v núdzi alebo v zlej životnej situácii.”

Radovan Siva

Sedemdesiat sukien mala...

„...a predsa sa nevydala, a ja nemám iba jednu, pýtajú ma až za Viedňu“. Táto známa ľudová pesnička prebúda v mnohých lásku k otčine, zvykom, tradíciám a folklóru. Pozná ju piatok, ktorý sa ju práve naučil na hudobnej, ale aj starký, ktorý si ju pamätá z mladých čias.

Mnohí módni dizajnéri, muzikanti, umelci siahajú do dávnych čias po inšpiráciu. Dedičstvo slovenskej kultúry je nám čoraz vzdialenejšie a preto vzhliadam k všetkým ľuďom, ktorí nejakým spôsobom zviditeľňujú to originálne, čo Slovenská kultúra ponúka.

Mix kontrastu medzi etnologickou a dnešnou módou si podmanil aj majiteľov rôznych podnikov. Poznám kaviareň v Trenčíne, ktorá poteší všetky zmysly. Je moderná, ale zároveň tradičná a taká iná, štýlová. Vedľa krbu je drevená lavička s ovčím rúnom, na zrkadle odcitované skladby známeho básnika zo stredného Slovenska. Fotky žien a mužov v krojoch ako s radosťou pasú dobytkov. V nápojovom lístku majiteľ oprašuje slová, na ktoré sa už dávno zabudlo popri tých prevzatých. Podnik tvoria tri miestnosti, každá má autentické lyrické meno a jedna z nich skladá hold všetkým ženám.

Bežne vidím okolo seba prechádzať ľudí, ktorí nosia oblečenie, bižutériu či obal mobilu s folklórnym prvkom. Mladé dievča hrdo nosí tričko s červeno bielou výšivkou z pod Tatier v tvare srdca. Na plese je krásna dáma zasa ozdobená bižutériou od známej dizajnérky, ktorej inšpiráciou je slovenský ľudový ornament. Takisto hudba a muzikanti sa v tomto smere nedajú zahabiť. V modernej popovej produkcii veľakrát počuť pasáže ľudovej nôty, nielen z osvojených pesničiek. A ak nie melódia, tak aspoň text piesne prezentuje a pripomína ľubozvučnú slovenskú reč.

Postrehy

Nielen na ľudovo tvorivé znaky, ale aj ľudí, ktorí svojou tvorbou posunuli Slovensko do povedomia sveta, by sme mali vo veľkom spomínať. Zaslúžia si náš obdiv a úctu. „Človek bez úcty k tradícii je ako strom bez koreňov, najmenší nápor ho ľahko vytrhne z podstaty“ (Petra Toth).

Monika Pevná

INVESTÍCIA, minimálne desaťročia

Ešte nedávno iba v kuloároch kolovali reči o veľkej investícii na opačnej strane medzinárodnej cesty I/50 v našom Priemyselnom parku Sedličná. Spoločnosť Vaillant Industrial Slovakia prišla po roku 2000 do našej obce a postupne budovala svoj výrobný a montážny závod na jej území. Prešla dynamickým vývojom, ktorý viac menej neohrozila ani hospodárska kríza. Postupne nadobudla do vlastníctva aj okolité pozemky. Bolo teda asi len otázkou času, kedy rozšíri svoj areál a potenciál v tejto lokalite.

Dnes je tento fakt skutočnosťou a my môžeme konštatovať, že expanzia a s ňou súvisiaca výstavba spoločnosti **Vaillant Industrial Slovakia**, je v štádiu prvých kôl vyjadrení príslušných úradov. Stavba sa nazýva **Vaillant III. - rozšírenie výrobného areálu**. Kapacita výrobných a skladovacích plôch tejto spoločnosti u nás, v Stankovciach, sa výrazne zvýši.

Vaillant Industrial Slovakia s.r.o. patrí medzi najväčších svetových producentov v oblasti výroby závesných plynových kotlov. Svoje produkty dodáva viacerým medzinárodným značkám a ich závozom, ako napríklad Vaillant (Nemecko), Glow-worm (Veľká Británia), Saunier Duval (Francúzsko), Protherm (Slovensko) a ďalším.

Závod v Trenčianskych Stankovciach je zameraný na výrobu a montáž rôznych modulov a komponentov do plynových kotlov – hydraulických modulov, vyhrievacích zariadení a príslušenstva kotlov. Výroba v poslednom období neustále rastie. Keďže existujúce výrobné priestory už nedovoľujú ďalšiu expanziu výroby, bolo rozhodnuté o ďalšej dostavbe výrobného a skladovacieho areálu.

Rozhodli sme sa v tejto veci navštíviť riaditeľa spoločnosti, **pána Radovana Prístavku**, a položiť mu niekoľko otázok súvisiacich s touto investíciou:

1. V obci Trenčianske Stankovce si nesmierne vážime, že si spoločnosť Vaillant Industrial Slovakia pred viac ako desiatimi rokmi vybrala pre svoj montážny závod územie nášho katastra. Bolo rozhodnutie o zväčšení kapacity závodu u nás jednoduchou záležitosťou či malo pragmatické dôvody?

Náš závod si vybudoval – počas jeho viac ako desaťročnej existencie – veľmi silnú pozíciu a má v rámci koncernu kľúčové postavenie, nakoľko dodávame moduly do všetkých závodov v skupine s finálnou montážou kotlov. Patrí medzi najmodernejšie závody spomedzi 11 výskumno - vývojových a výrobných závodov, ktoré má naša skupina Vaillant Group po celom svete. Rozhodnutie rozšíriť závod práve v Trenčianskych Stankovciach je len logickým vyústením rastu firmy za posledných desať rokov a našej snahy o neustále zlepšovanie sa. Týmto krokom prejavilo vedenie spoločnosti Vaillant Group dôveru voči trenčianskemu regiónu a ľuďom, ktorých zamestnáva.

2. Čím je lokalita našej obce a vôbec Stredné Považie pre Vašu spoločnosť tak zaujímavou?

Veľkou výhodou je infraštruktúra a dostupnosť európskeho trhu. Trenčiansky región je

tradičným strojárskym centrom, čo dáva predpoklad, že je tu aj sofistikovaná pracovná sila. Presvedčivou je úroveň zvyšovania efektivity práce a garancia stabilnej kvality výroby.

3. Viete nám povedať o koľko sa zvýši kapacita montážnych liniek či kapacita zamestnancov voči súčasnému stavu (ten sa pohybuje v tejto dobe približne v rozsahu 650 pracovníkov)? Zastavaná plocha sa touto výstavbou zvýši takmer o 100 % voči prvým dvom etapám? Kedy sa samotná výstavba uskutoční?

Celkový objem výroby sa výrazne zvýši. Náš význam porastie. Už teraz má náš závod v rámci koncernu kľúčové postavenie, nakoľko dodávame moduly do všetkých závodov v skupine s finálnou montážou kotlov. Dá sa teda povedať, že kúsok Trenčína nájdete takmer v každom závesnom kotle spoločnosti Vaillant Group. Všetky závody Vaillant Group sú priamo závislé na našej práci, pretože sme centrom internej logistickej siete. S výstavbou chceme začať v polovici tohto roka a začiatkom budúceho roku by mala prebehnúť kolaudácia. Výška celkovej investície do rozšírenia výroby v závode v Trenčianskych Stankovciach by mala byť približne 13 miliónov Eur a pribudne mnoho pracovných miest.

4. Ako Vy sám vnímate fakt, že môžete viesť a manažovať takto významný podnik v rámci Slovenska?

Je to pre mňa veľká česť a vážim si to, že som dostal možnosť viesť takúto výnimočnú firmu so skvelými ľuďmi, na ktorých som patrične hrdý.

5. Vieme, že spoločnosť Vaillant Industrial Slovakia je významným partnerom obce, podporuje mnohé aktivity v nej. Ako Vám obec vychádza v ústrety pri Vašich aktivitách, bolo treba zo strany obce nejakú súčinnosť?

S obcou úspešne spolupracujeme už viac ako

Firmy u nás

desať rokov, t.j. od začiatku existencie nášho závodu. V súčasnosti je však spolupráca, vzhľadom na plánovanú expanziu firmy, ešte omnoho intenzívnejšia. Celé zastupiteľstvo, ako aj pán starosta osobne, nás už od vzniku tejto idey plne podporujú v príprave a priebehu územného konania. Veríme, že tento ústretový postoj obce nám pomôže pri realizácii najväčšieho projektu v krátkej histórii našej spoločnosti.

Dakujeme za Vaše slová.

Nám zostáva na záver povedať, že touto významnou investíciou, podľa nás minimálne najbližšieho desaťročia – ak nie viac, sa Trenčianske Stankovce stanú jednou z najvýznamnejších lokalít Trenčianskeho kraja. A tá by si už zaslužila, aby sa konečne vyriešili toľko diskutované a potrebné investície do infraštruktúry v obci i mimo nej. A to najmä do povrchu medzinárodnej cesty I/50, ktorá je v žalostnom stave.

Dôležitou je však aj možnosť prístupu občanov – zamestnancov – do tohto Priemyselného parku, ktorí denne prekračujú nebezpečnú komunikáciu. Je nevyhnutné čím skôr vyriešiť aj tento problém. Veríme, že teraz, po voľbách, sa konečne pohnú verejné financie a cesta, aj priechod pre chodcov či osvetlenie celej príľahlej križovatky ku Priemyselnému parku, nebudú už len v rovine úvah.

Dušan Pevný

Obecný podnik služieb

Na základe uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Trenčianske Stankovce bol v roku 1995 zriadený Obecný podnik služieb (OPS) ako príspevková organizácia za účelom plnenia verejnoprospešných činností, ktoré sú úplne alebo čiastočne financované z rozpočtu obce. OPS v zmysle Organizačného poriadku vykonáva činnosti, s ktorými sa ako občania stretávame. Konkrétne sú to: správa zvereného majetku, stavebné práce, bežná a zimná údržba komunikácií, správa a údržba cintorínov, domu smútku, pohrebné služby, údržba a udržiavanie verejného osvetlenia, vývoz TKO, fekálií, údržbu verejnej zelene, drobné stavebné práce, likvidácia havarijných stavov a následkov živelných udalostí, výkon zemných prác pracovnými strojmi.

Pre rok 2016 rozpočet obce Trenčianske Stankovce uvažuje vo výdajoch OPS s čiastkou 147 843,- Eur, čo je oproti roku 2015 zvýšenie o 15 135,- Eur. Môže tiež vykonávať aj podnikateľskú činnosť. V posledných rokoch klesal podiel podnikateľských činností OPS, čo má negatívny vplyv na rozpočet obce. Občania v niektorých prípadoch poukazovali na nie vždy operatívne zabezpečenie činností vyplývajúcich z predmetu činnosti OPS. Aj pre tieto dôvody, sú rôzne názory na činnosť Obecného podniku služieb.

K dátumu 1.01.2016 do funkcie vedúceho OPS nastúpil na základe výberového konania

pán **Jaroslav Beták**. Pri tejto príležitosti sme mu položili niekoľko otázok:

1. Napriek tomu, že vo funkcii vedúceho OPS pôsobíte pomerne krátko, môžete povedať akú máte víziu na najbližšie roky?

Nakoľko som vo funkcii vedúceho odboru obecných služieb od januára 2016, zatiaľ sa s problematikou prevádzky oboznamujem a pri tom sa vyskytujú udalosti, ktoré musíme promptne vyriešiť. Vytváram si svoj názor a určité postupy, ktorými sa budem snažiť viesť tento odbor, aby sme boli prístupnejší k občanom našej obce. Zatiaľ sa vám k budúcej vízii nemôžem vyjadriť, nakoľko si spolu so zamestnancami Obecného podniku služieb vytváram vlastný obraz na služby, ktoré zabezpečujeme.

2. Medzi najkritizovanejšiu oblasť činnosti OPS v minulom období patrila podľa občanov starostlivosť o verejnú zeleň obce zahrňujúca aj kosenie plochy cintorínov

Predstavujeme

a zelene pri komunikáciách. Aké opatrenia budú prijaté v tejto oblasti?

Neviem odkiaľ máte informáciu, že starostlivosť o zeleň je najkritizovanejšia, keďže ste to nepodložili žiadnymi stanoviskami občanov alebo iným verejným prieskumom. V období pôsobenia pána Jána Husára boli okrem iného vykonané práce zahrňujúce starostlivosť o verejnú zeleň, napríklad orez kritických častí drevín nachádzajúcich sa na cintorínach a rovnako pri základnej škole, ktoré boli ošetrované tak, aby nespôsobili škody na majetku obce i občanov. Počas roka sú pracovníci zaneprázdnení činnosťami, ktoré zahŕňajú zber odpadov, pohrebné služby a iné prioritné činnosti týkajúce sa našej obce. A ak majú čas na výkon ošetrovania zelene a prispeje k tomu i počasie, až potom môžu byť spomínané práce vykonané. V spolupráci s vedením obce by som navrhoval, aby sa daná situácia vyriešila brigádnickou činnosťou. Navrhujem, ak majú obyvatelia nejakú kritiku, návrhy a postrehy, nech sa obrátia priamo na OPS, aby sme vedeli ako vnímajú našu prácu a mohli sme zapracovať na prípadných nedostatkoch. Rád by som podotkol, že stroje nachádzajúce sa na našej prevádzke, sú už za svojím vrcholom životnosti a podnikateľská činnosť s nimi vykonávaná, by bola pre podnik skôr na škodu ako na zvýšenie rozpočtu. Keby sa s týmito strojmi začala vyvíjať sústredená činnosť, je len otázkou času kedy by doslúžili.

Jozef Kadák

Tenisová nádej

Nikolas Ľahký je mladý nádejný tenista z Trenčianskych Stankoviec, býva v časti obce Sedličná. Rodičia ho od útlej mladosti viedli k športu, hrával i futbal za miestny Obecný športový klub a aj v ňom patrila medzi výrazné talenty. V určitom čase však zvíťazila láska k tenisu a dnes patrí medzi tenisové nádeje.

Kto ťa priviedol k tenisu?

K tenisu ma priviedol môj táto, lebo mu to prišlo ako „najférovejší“ šport, kde sa netreba spoliehať na spravodlivosť rozhodcov, na trénera či ma postaví do zostavy a podobne...

Vedel si, že tenis je to, čo ťa baví alebo rozhodli rodičia?

Samozrejme, bavilo ma to od začiatku, ale keďže som bol malý, tak som sa veľmi nesústredoval na tréning a sem tam, raz za čas, som naháňal aj motýľov po kurte.

Kto je tvojim tenisovým vzorom?

Bez debaty tak ako u väčšiny tenistov - Roger Federer, ale hlavne asi každý tenista, ktorý sa vypracoval na svetovú špičku.

Aké sú tvoje predstavy? Sníváš o Wimbledon ako divák, alebo by si si chcel na tomto turnaji aj zahráť?

Keďže trénujem od malička, tak je jasné, že

Mladé talenty

zahráť. Je to jeden z najväčších turnajov na svete.

Aký najväčší úspech si doteraz dosiahol?

Na nejaký veľký úspech ešte čakám, ale medzi zatiaľ najväčšie patria - výhra a finále na majstrovstvách regiónu vo štvorhre, zopár vyhratých turnajov a najčerstvejší je semifinále na majstrovstvách západoslovenského regiónu dorastencov. Momentálne som na 38. priečke v rebríčku a na 13. priečke vo svojom ročníku.

Kol'kokrát do týždňa sa venuješ tenisu?

Venujem sa mu každý deň väčšinou dva krát, sem tam je to náročné, ale zvládam to.

Chodiš na športové gymnázium, rozmyšľáš pokračovať v tomto smere i na vysokej škole?

Tak po škole by som sa chcel naplno venovať tenisu, cestovať po turnajoch a živiť sa tým. Keby sa však niečo „pokazilo“, tak by som nad vysokou školou uvažoval.

Dominika Mojžišová

Kalendár podujatí

1. apríla 2016 - Noc s Andersenom

Pre žiakov 1. až 5. ročníka pripravila Základná škola v Trenčianskych Stankovciach zaujímavý program v znamení života i diela najvýznamnejšieho svetového rozprávkaru Hansa Christiana Andersena. Hlavným cieľom je oslava čítania, kníh a čitateľov so začiatkom od 18.00 hod. Udalosť je spojená so zážitkom spania v škole.

10. apríla 2016 - Súťaž folklórnych skupín

V susednej dedine Trenčianska Turná sa uskutoční regionálna súťaž a prehliadka folklórnych skupín, v ktorej bude súťažiť aj náš FS ROZVADŽAN. Príďte povzbudiť náš súbor, nech sa im podarí obhájiť prvenstvo z minulého roka.

11. až 15. apríla 2016 - Zber papiera

Základná škola Jána Lipského v Trenčianskych Stankovciach oznamuje žiakom a spoluobčanom, že v tomto termíne bude prebiehať zber papiera v areáli Základnej školy.

13. apríla 2016 - Zápis prvákov

Máte doma budúceho prváka? Dňa 13. apríla 2016 sa uskutoční zápis detí na povinnú školskú dochádzku v budove Základnej školy Jána Lipského.

Predvečer 1. mája 2016 - Stavanie mája

FS ROZVADŽAN pozýva priaznivcov folklóru a folklórnych zvykov na stavenie májov pri Obecnom úrade. Tradične sa táto udalosť spojí s otvorením Gazdovského dvora „U Tomíkov“ v Rozvadzoch.

Spracovala Monika Pevná

PROVENSÁLSKO - vôňa levandule

Letom - svetom

Asi ste tiež zažili tú situáciu. Len tak „surfujete“ svojím počítačom alebo hľadáte dávno uložený súbor a zrazu narazíte na adresár plný fotografií z letnej dovolenky. Náhle vo vás ožijú spomienky na chvíle voľna strávené v tej – ktorej časti sveta, na ľudí, s ktorými ste prežili príjemné, humorné i vážne situácie.

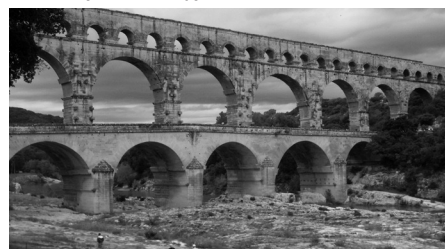
Rád by som vám teraz priblížil jeden takýto, vôňou levandule naplnený letný týždeň. Nie som prívržencom „pasívnych“ dovolení pri mori, mám rád aktívny oddych – bicykel, hory, pamiatky, trocha vody ale hlavne dobrá partia. Keď som sa dozvedel, že cirkevný zbor ECAV v Trenčianskych Stankovciach organizuje zborový zájazd **„Po stopách francúzskych protestantov“**, spozornel som. Poznávacie zájazdy ma odrádzajú množstvom najazdených kilometrov a predriemaných nocí v autobuse, ale ponuka bola veľmi lákavá – Alpy, Provensálsko, Kostnica a toto obohatené ešte duchovným rozmerom zájazdu. Zárukou duchovného náboja a dobrej atmosféry boli manželka Petrulovci, ktorí už v predošlých rokoch zorganizovali podobné zájazdy.

S kuframi plnými zimného i letného oblečenia, vybavení spevníkmi i pesničkami dočasne uzatvorenými v sklených fľaškách, sme vyštartovali za novými zážitkami v sobotu 12. septembra o 22. hodine. O polnoci sa autobus doplnil ďalšími spoucestujúcimi v Mlynských Nivách v Bratislave. Čakala nás prvá „zaťažkávajúca“ skúška – cesta naprieč Rakúskom a južným Nemeckom. Keď sme po niekoľkých hodinách došli do **Ulmu** (Bádensko-Württembersko), dobre nám padla pozvánka od pána farára na prehliadku gotickej katedrály, ktorá sa pýši najvyššou kostolnou vežou na svete. Väčšina z nás využila príležitosť rozhybať svoje kosti výstupom na 161,5 metra vysokú vežu. 768 točitých schodov dalo kondičke zabráť, ale výhľad na mesto a Bavorsko stál za to. Popoludní sme dorazili do Kostnice, ktorá leží

na brehu **Bodamského jazera**. Uplynulo presne 600 rokov od **Kostnického koncilu**, ktorý mal ukončiť cirkevnú schizmu (vládu dvoch pápežov) a zreformovať cirkev. Neslávny výsledkom koncilu bolo upálenie majstra **Jana Husa** (tiež filozofa Hieronyma Pražského). Uctili sme si pamiatku týchto mučeníkov pri pamätnom kameni na mieste ich skonu.

Je už tma, keď prichádzame do **Chamonix**. Mesta rozloženého v malebnom údolí, zovretom alpskými masívmi a ľadovcami. V tomto meste sa uskutočnili prvé zimné olympijské hry v roku 1924. Skalnaté končiare síce potme nevidno, ale cítime ich energiu a tešíme sa na ne. Sme ubytovaní v hoteli Alpina. Tento hotel zostane v mojich spomienkach synonymom neskutocného množstva vymenených chybných elektronických kariet na otváranie dvier od izieb. Staré dobré kľúče! Ráno sa kocháme pohľadom na majestátny alpský končiar. Chvilami sa skrývajú v hmle, počasie nám príliš nepraje. Lanovkou sa vyvezieme na **Le Brévent** (2525 m. n. m.). Očami hľadáme končiar Mont Blancu na protiláhlom masíve. Popoludní zostupujeme na ľadovec Montanvers Mer de Glace. Pri výstupe z ľadovca do stanice „zubačky“ sme mohli porovnávať na značkách v skalách rýchlosť topenia sa ľadovca. Pri ich sledovaní mi prechádzal mráz po chrbte a nebolo to spôsobené ľadom. Na druhý deň nás čaká hlavný bod programu v Chamonix – **končiar Auguille du Midi** (3842 m. n. m.). Výjazd naň sa vydariť až na druhýkrát, pretože pre silný vietor lanovka ráno nepremávala. Voľný čas sme využili na návštevu astronomického observatória,

v ktorom pôsobil **Milan Rastislav Štefánik** a odkiaľ podnikal svoje výstupy na Mont Blanc v rokoch 1905 až 1908 (celkovo 6x). Vyhliadka z Auguille du Midi bola úchvatná, ten kto má rád hory si prišiel na svoje. Opúšťame malebné Chamonix a po krátkej návšteve múzea protestantstva Musee du Desert – Miolet sa ubytovávame v dedinke **Mejannes Le Clap**. V nasledujúcich dňoch sme navštívili koloseum, rímske záhrady a divadlo v Nimes. Prešli sme sa rímskym akvaduktom Pont du Gard (most cez rieku Gard), pozreli si antické divadlo v Orange, kde sa práve pripravoval koncert Pink Floyd a pápežský palác v Avignone. Poprechádzali sme sa po stredovekých hradbách mesta Aigues Mortes (Mŕtve vody).

V piatok prichádzame do **Marseille**, ktoré leží na južnom pobreží. Hodinu sa šplháme autobusom úzkymi uličkami mesta k najvyššiemu bodu, kde sa nachádza katedrála Notre Dame de la Garde. V pamäti mi utkvela krásna bazilika z byzantskom štýle. Pri výhlade na more je možné vidieť pevnosť de If, ktorá je známa z filmu „Gróf Monte Cristo“. Večer v ubytovni potom našou medicínou „zázračne“ vyliečime nášho zájazdového lekára zo žalúdočných ťažkostí a pripájame na zdravie nášmu šoférovi, ktorý jazdou uličkami Marseille zložil druhýkrát vodičskú skúšku. V sobotu navštívime **Saint Tropez**, ale žandárska stanica je v rekonštrukcii, tak sa ponáhľame na pláž schlaadiť sa v mori. Po krátkej návšteve Cannes a poslednej noci v ubytovni Jeunes du Monde v Nice v nedeľu mierime domov. Čaká nás 1316 kilometrov dlhá cesta severným Talianskom a Rakúskom.

Chcel by som sa, určite nielen za seba, poďakovať manželom **Milanovi a Jarmile Petrulovcom** za vytvorenie príjemnej atmosféry, krásne duchovné pobožnosti, aktuálne prednášky a vôbec za zvládnutie tej rôznorodej masy ľudí. Spomienky z tejto akcie v nás budú žiť veľmi dlho.

Slavo Tomík

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kadák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kadák, Bc. Lenka Ďurišová, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Ing. Štefan Šmatlák, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry. Grafická úprava: Jano Kukučka, Tlač: Tising, spol. s r. o., Odborárska 3, 915 01 Nové Mesto nad Váhom. Náklad: 1000 ks. Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15. Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

